

אור האמונה

וועדים באמונה ובטחון
שחוללו מהפך אדיר בחיי רבים
בשילוב סיפורים נפלאים

גיליון שבועי

11

יוצא לאור לשבת פרשת עקב תשפ"ג

תוכן העניינים

- א..... דברי חז"ל כנבואה מהבורא בכבודו ובעצמו - מהגאון ר' משה פינשטיין
- ד..... האדם נדרש להשגת השלימות בעבודת ה' - רבינו לייב חסמון
- ה..... שלימות המצווה ושכרה לפי הערך שרוחשים אליה - הכוכבי אור ר' יצחק בלאזר
- ה..... ההצלחה בחינוך שורשם במידות ההורים - הרה"ק ר' מנחם מרימינוב
- יב..... הגדלת הטרקלין ולא הגדלת הפרוזדור - מדברי מרנא החפץ חיים זצ"ל

יעקב ישראל בן רות להצלחה בתורה ויר"ש

**גם אתה יכול להיות שותף בהנצחת הגיליון
להצלחה\לרפואה\לע"נ**

1400 ש"ח הנצחת נציב השבוע

600 ש"ח הנצחת נציב השיעור

לתרומות דרך נדרים פלוס, מוסדות בית שלמה,
לשונית הנצחת אור האמונה

(אפשרות לסעיף 46)

או בהעברה בנקאית בפלא' 052-7174414

שיחתו השבועית של הרה"ג הרב מיכאל בוגנים שליט"א

ערך המצוות לפי מידת הנסיונות והצער שבהם

בסופה של פרשת ויחי אנחנו מתוודעים למסע הלוויתנו של יעקב אבינו ע"ה והנה אחר הלווייה אנחנו רואים דבר המזקיך הבנה. יוסף הצדיק פונה אליהם בבקשה. בפרק נ' פסוק כ"ד - "ויאמר יוסף אל אחיו אנוכי מת ואלוקים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב" בפסוק זה מודיע להם יוסף שעתידים ישראל לצאת ממצרים ובפסוק הבא "וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלוקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה". בקשתו אליהם שלא ישאירו את עצמותיו במצרים ומודיעם שיבוא אליהם גואל ויאמר בפניהם שתי מילים "פקד יפקד" וזהו האות והסימן שהגיע זמן הגאולה, ומ"מ אין הוא מסתפק בעצם הבקשה אלא חוזר שוב על אותו מאמר ומשביעם על כך מהו פישון של דברים?

דברי חז"ל כנבואה מהבורא בכבודו ובעצמו

הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל בספרו על התורה דרש משה מביא על כך שרש"י בפרשת שמות פרק ג' פסוק י"ח כותב שהפסוק הראשון שכאן בפרשת ויחי זה של יעקב, והפסוק השני זו בקשה של יוסף - "היינו שמתחילה מסר [יוסף] הקבלה שבידו מיעקב וא"כ אמר בעצמו'. כלומר שבפסוק כ"ד מודיע יוסף לאחיו כי ישנה בידו קבלה מאביו שקיבלה מאת ה' ית' שגילה לו הקץ שבעת בא הגאולה יאמר הגואל שתי מילים "פקד יפקד"

ומיד אח"כ אומר להם שיש גם קבלה ממנו עצמו וצריך ביאור מה התוספת שישנה הרי זו אותה אמירה?

וכותב ר' משה פינשטיין זצ"ל שכאן נאמר חיוב שהאמונה בנביא ובדברי חז"ל הוא שיהיה כאילו הוא בעצמו שמע זאת מהקב"ה, ולא יתחשב אצלו כשמיעה אלא כראיה ממש

וממשיך - "ונמצא ממילא שהוא קבלה גם מיוסף כאילו יוסף קיבל זה בעצמו מהקב"ה, וכן צריך אדם לידע שתהיה אמונתו בכל מה שאמרו חז"ל כאילו הוא עצמו יודע זה. נמצאנו למדים מהמסר העצום שאומר הגר"מ פינשטיין שאחרי שיעקב אבינו גילה ליוסף את הסוד שבורא עולם גילה לו על זמן הקץ ותוכן מילות הגואל נחשב הדבר כקבלה עצמה של יוסף הצדיק כאילו נמסרה לו באופן ישיר מאת הבורא וזה הופך את אותה אמירה לגדר אחר לגמרי.

כמשל להבנת העניין חשבתי לעצמי מה היה קורה לו האור החיים הקדוש היה אומר ועד, בודאי שהיינו מתמלאים בפחד וסיבת הפחד כי הדברים שיאמרו על ידו זהו גילוי מהקב"ה אך כאן מבהיר לנו הרב פינשטיין זצ"ל שאין צורך שרשב"י או האור החיים, יעמדו כאן ויאמרו דבריהם, אלא כשאנו אומרים דבר בשם חז"ל הפירוש הינו כאילו הדבר נגלה אלינו ישירות מהבורא.

כיצד מפנימים זאת שנרגיש שכל מאמר חז"ל הוא מאמר מאת הבורא ישירות אלינו? מצינו בזה דברים נפלאים בנצי"ב בהעמק שאלה על הפסוק בקהלת "דברי חכמים כדרבנות" הוא מביא את דברי המדרש רבה פרשת נשא פרשה י"ד וז"ל "תני מנין אתה אומר שאם שמע אדם דבר מפי קטן בישראל יהא בעיניו כשומע מפי חכם תלמוד לומר והיה אם שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוה אתכם היום" - פירוש כל אשר תשמעו ממי שהוא, הוא אשר אנכי מצוה ללמד אתכם, ע"י מי שראוי לכך, היינו חכם בדורו ואע"ג ששמועה זו אינה הולכת מפי של החכם באמת "ולא כשומע מפי חכם, אלא כשומע מפי חכמים שנא' דברי חכמים כדרבנות, מה דרבן זה מכוון את הפרה לתלמיה להביא חיים לעולם, כך דברי תורה מכוונים דעתו של אדם, לדעת המקום, ולא כשומע מפי חכמים אלא כשומע מפי סנהדרין שנא' בעלי אסופות ואין אסופות אלא סנהדרין... ולא כשומע מפי סנהדרין אלא כשומע מפי משה שנא' נתנו מרועה... ולא כשומע מפי משה אלא מפי הקב"ה שנא' נתנו מרועה אחד והקב"ה נקרא רועה שנא' רועה ישראל האזינה.

והדרך להגיע לכך אומר הנציב בסוף מאמרו וז"ל - והיינו שהזהיר קהלת שתהא חביבה השמועה מפי קטן שבישראל כאילו שמע מפי חכם, ואם יגע יותר וגם יחזור על המאמר יהא כשומע מפי חכמים, ואם יוסיף שקידה ועיון יהא כשומע מפי סנהדרין וכן עוד ועוד" עכת"ד

החזרה ללא הרף על מאמר חז"ל בשקידה ועיון גורמת להשגת הדרגה "כשומע

מפי הקב"ה"

וזהו מה שכתב הגר"מ פינשטיין שכל קריאת גמ' עד להבנתה זו כאמירה מפי הבורא. אחת הדוגמאות שמביא הגר"מ פינשטיין זצ"ל הממחישה את התובנה הנ"ל איך צריך לחיות ממאמר חז"ל, הנה הגמ' בסוטה דף ב' ע"א אומרת. שארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול מכרזת בת פלוני לפלוני וז"ל שאחר שנשא אישה יהיה אצלו מצד האמונה ברור כשמע עצמו הבת קול, ואם תהיה אמונתו ברורה, ולא יתלה במקרה כלל יהיה ודאי להצלחה ושלוש כל הימים, כי דבר ה' רק לטובה ולשלוש ולעולם, אבל אם אינו מאמין כ"כ ויש לו ספק, שהוא ע"י מעשיו וע"י מקרה, הרי במדה כנגד מידה נענש לפעמים כמו שהיה צריך... עכת"ד

אדם החי עם אשתו צריך לחיות אמונה ברורה שהיתה אצלו בת קול שאמרה לו שזהו זיווג שנועד עבורו מ'יום קודם יצירתו ואין כאן ח"ו מקרה המזדמן מצד מעשיו וכדו' ומי שחי כך אומר הגר"מ זצ"ל "יהיה לו ודאי להצלחה ושלוש כל הימים", והסיבה לכך "כי דבר ה' רק לטובה ולשלוש לעולם"

כך צריך להרגיש כל ימי חייו, ולא רק בעת החופה! כי מי שחושב להיפך שכביכול יש כאן מקרה מזדמן יכול הדבר להוביל לעונש בחזקת "אם תלכו עמי בקרי וגו' - עד ח"ו לכדי פירוד.

בהקשר עניין זה יצא לי לפגוש יהודי חשוב המשמש כראש כולל שטען בפני שהוא מרגיש במשך שנים מאז השבע ברכות שלו, שעצם מציאות חייו עם אשתו היה מקרה, שכן ברגע האחרון הייתי צריך לברר טוב יותר ופשוט לא הספקתי.

ברגע ששמעתי אותו היה ברור אצלי שזוג כזה לא יכול להצליח, שכן אמירה כגון זו היא פגימה ישירה בעצם הזיווג - כביכול הזיווג הזה לא קיים, גם אם ימצאו יחד תקופה, כשזה לא נובע מכח האמונה דבת פלוני לפלוני - אין לדבר בסיס לקיום. ואכן אחרי שנים שמעתי שהזוג הזה התגרש.

כמו כן פגשתי פעם יהודי שמוסר שיעורים באמונה שאמר לי דבר שאפ"י ילדיו אין יודעים מזה, שהוא חי כיום בזיווג שני ואם הייתי עוסק באמונה מתחילה לא הייתי מגיע לזה.

זהו עומק המסר שבדוגמא שמביא הגר"מ פינשטיין זצ"ל שכשחיים עם אישה מתוך אמונה - זו צורת חיים אחרת, חיים של מנוחת הנפש ושלווה, זו לא מציאות מקרית שנזדווגו שניים למקום אחד. אם חיים מתוך אמונה שזהו השידוך מהבורא זה ודאי יביא להצלחה ולשלוש לעולם.

הבאנו את דברי הגר"מ פינשטיין כהקדמה למסרים שאנו רוצים להעביר בוועד זה ע"מ שיכנסו המסרים יותר חזק לעומק תודעתינו כדבר הנשמע ישירות מהקב"ה!

בילקוט שמעוני על ברכת יעקב אבינו ליהודה מובא "א"ר תנחום כשהוכיח יעקב את ראובן ושמעון הוריקו פניו של יהודה ונת"ירא שלא יוכיחו במעשה תמר. קראו מייד ופייסו - ומהו הפיוס שמפייס יעקב אבינו לבנו יהודה? שאומר לו "כל המודה במעשיו זוכה לחיי עוה"ב, וכן אתה מוצא ביהודה שהודה במעשה תמר, אמר לו הקב"ה: "אתה הצלת את תמר ושני בניה מן השריפה, ואת יוסף מן הבור שנאמר "ויאמר יהודה מה בצע כי נהרוג את אחינו" חיך שאני מציל מבניך. אחד מן הבור - דניאל כנגד יוסף ושלשה מאש. וממשיך המדרש שאומר יעקב אבינו לבנו גלוי וידוע לפני הקב"ה שהצלת את יוסף מן המיתה, אילולא אתה, הרגוהו שמעון ולוי. ועכשיו תזכה שידודו לך אחיך שהצלת את יוסף מן המיתה ולא נטרדו אחיך מן הגהינום.

אם יהודה לא היה עומד בפרץ אזי כל שבטי קה היו נידונים לגהינום. אף בעוה"ז תזכה שיקראו כולם על שמך יהודים.

האדם נדרש להשגת השלימות בעבודת ה'

רבנו לייב חסמן זצ"ל בספרו או יהל פרשת ויחי מעורר פליאה עצומה על מאמר מדרש זה, ממה שמצינו בגמ' סנהדרין ו: על הפסוק בתהילים י' "בוצע ברך ניאץ ה' ר"מ אומר לא נאמר "בוצע" אלא כנגד יהודה שנא' "ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע" וגו' וכל המברך את יהודה הרי זה מנאץ שנא' בוצע ברך וגו'.

הסיבה לכך שהגמ' אומרת כן משום שלפי הדרגה הגבוהה יותר היה ליהודה להשיבו אל אביו.

מ"מ צ"ב כיצד מתיישבים שני המאמרים זה עם זה?

כהקדמה ליישוב הענין מביא ה"אור יהל" גמ' מפורסמת במסכת ב"ב ע"ה ע"ב - "אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות ז' חופות לכל צדיק וצדיק שנא' וברא ה' על כל מכון הר ציון וגו' ונוגה אש לילה כי על כל כבוד חופה" והגמ' אומרת שחופה זו תהיה לפי כבודו של כל אחד, אולם יהיה אש בכל חופה, ועל כך שואלת הגמ' מהי האש הזאת ומהו עניינה? ועל כך משיבה הגמ' א"ר חנינא מלמד שכל אחד ואחד נכווה מחופתו של חבירו

מתבאר מכאן שלעתיד לבא כל אחד יראה את דרגתו של החבר והאח הקרוב ביותר וראיה זו שאותו אחד נמצא בדרגה רוחנית גבוהה יותר מזולתו גורמת לשני בושה לראות היכן הוא נמצא והיכן השני נמצא.

ר' יצחק בלזר בספרו כוכבי אור, מתייחס למאמר נוסף שמובא שם בגמ' ב"ב עח. "מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים אלו המושלים ביצרם. בואו חשבון - באו ונחשוב חשבוננו של עולם הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה" וברש"י שם מבואר שהמושלים ביצרם אלו הצדיקים.

שלימות המצווה ושכרה לפי הערך שרוחשים אליה

ושם בכוכבי אור מתפלל על מאמר הגמ' וז"ל ולכאו' יפלא מה השמיעונו המושלים בזה? מי לא ידע שכר מצוה והפסד עבירה, כי הקב"ה משלם שכר טוב לעושי רצונו יתברך שמו, ושפטים נכוננו לפועלי אוון".

במילים אחרות כלום צריכים לדרגה גבוהה של מושלים ביצרם וצדיקים על מנת להשמיע לנו יסוד פשוט לכאו' לכל אחד ששכר הנאה רגעית מעבירה מול הפסד של נצח אינו שווה לעשות עבירה וכיו"ב?

יש כאן יסוד עצום: ידוע מה שאמרו שלפום צערא אגרא שחשבון השכר כולל גם את הצער של כובד העבודה מעמל הגוף והנפש בעבודתו ית"ש, אינו דומה מי שמקיים את התורה מתוך הרווח או מתוך הדחק. אם הוא בריא אולם, או בעל יסורים. או צער של כפיית היצר. אין דומה מי שעושה מצוה שאין בה כפיית היצר או אם צריך להתגבר על תאוותו ולכוף יצרו.

ולפי ערך העמל והצער שסובל בעבודתו ית"ש, כן ירבה וכן יגדל השכר לאין קץ". עכת"ד. כל צער כגון עיפות כאבי ראש וכיו"ב בעת עשיית מצווה נלקח בחשבון וכך יגדל השכר. וכמו כן הצער של מניעתו מעבירה ככל שהצער גדול ימנע ממנו חומרת העונש.

וכפי שמובא בגמ' במנחות מג: גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת" דהנה בגד לבן הוא מצוי ביותר, אז מי שיש לו בגד לבן ואין מטיל בו ציצית עונשו חמור יותר כי זה מצוי יותר.

היסוד לפי זה אומר ר"י בלזר זצ"ל- נקל לפני איש לילך באורח ישרים סלולה, אם לא תכבד העבודה עליו. אולם כאשר יפגע על דרכו איזה כובד בעבודתו ית"ש או

איזה נסיון שצריך לכבוש את יצרו, אז תרפינה ידיו. על כן כאשר יקרה לפני האדם נסיון באיזו מצוה, אם בגופו אם בממונו, זאת ישיב אל ליבו, כי הלא מרבית השכר הוא רק בגלל כובד העבודה והצער של קיום מצוה, והוא על אחת מאה כנזכר לעיל ואם יעמוד בנסיון, ויכבוש את יצרו, הלא בעד הצער הזה יהיה שכרו הרבה מאד, מקיים מצוה אחת. יותר ממה שיקיים מאה מצוות אחרות שלא בצער וכפיית היצר.

הנה נמצינו למדים שגודל חשבון השכר יהיה לפי מידת הנסיונות שיעמדו לאדם בדרכו לקיום המצווה, יתכן אף לומר חידוש גדול שאברך העובר נסיונות בחייו, ואעפ"כ נלחם לנצל שעת לימוד, אזי דרגתו יכולה לעבור שעת לימוד של גדול הדור שלא נמצא באותם רצף הנסיונות, שבו נמצא אותו אברך הנאבק לממש עם נסיונותיו שעת לימוד אחת.

וזהו אשר יאמרו המושלים... יודיעונו. כי מלבד השכר עצם המצווה, עוד חשבון שכר בעד צער של קיום המצווה, כי לפום צערא אגרא. וזהו הפסד מצוה כנגד שכרה, היינו חשבון הפסד מצוה כנגד השכר של ההפסד, כי רק ע"י ההפסד והצער שסובל בקיום מצוה יגדל שכרו למעלה ראש.

וההסבר בצד השני של המטבע - "שכר עבירה כנגד הפסדה מלמדנו הכוכבי אור" כי כמו אשר המצוות נערכות כנגד צער קיומן כמאמר רז"ל לפום צערא אגרא, כן בעניין העבירות התחלף עונשם לפי גדר ערך צער של מניעת העבירה, וכל אשר תפחת בצערה כן גם עונשה גדול" וכראיה ליסודו מביא שם את הגמ' במנחות מג. הנ"ל.

אלא שבהמשך מעורר ר' יצחק בלזר הערה חשובה "והנה לפי הנחה זו אשר העונש של העבירה, נערך לפי גדר הצער של מניעת העבירה, א"כ יפלא מאד הרי גזל ועריות שנפשו של אדם מתאווה להן ומחמדתן, כמבואר במכות כג. והצער של מניעת העבירות הללו גדול מאוד, כי התאווה רבה ויצרם תוקפם, וא"כ תתהפך כחומר חותם כי העבירות החמורות כגזל ועריות יקטן עונשם?

ומכח זאת מייסד הכוכבי אור יסוד, שבענין העבירה מלבד העונש על עצם העבירה אשר לא שמע בקול ה', יש חשבון נוסף של עונש בעד ההנאה שמתענג נפשו ממה שממרה רצון ה' ית"ש,

והביא שם דברי הגר"א במשלי שכל ההנאות שאדם נהנה בעוה"ז יתהפכו לו בקבר למרה עי"ש בדבריו הנוראים!

ומזה נוכל לעשות חשבון לדון ולשפוט, את גודל העונש בעד ההנאה שנהנה בעוה"ז מן דבר עבירה ה' ישמור!

וכל איבר ואיבר שנהנה שורפין אותו כארס של עכנאי ולכן גם כלפי גזל ועריות שנפשו של אדם מתאווה להם, אף שעל עצמות העבירה שעובר על רצון ה', העונש יגרע בעבור הצער של מניעת העבירה. אך לעומת זה מאחר אשר ההנאה רבה אזי אותו תענוג מגדיל העונש למעלה.

כשבאו לידי דבריו המבהילים של בעל הכוכבי אור נזכרתי בסיפור שהתרחש איתי בעבר.

אך סיפור זה מיוחד וממחיש את הדברים שנאמרו, היה זה בחתונה מסוימת, ובזמנו היה מקובל להציב את מיקום התזמורת בגבול שבין הגברים לנשים, ואותו אחד ששר, לטש עיניו כל העת לכיוון הנשים. ניגשתי אליו להוכיחו מכל הלב שבפעולתו הוא מאבד את כל העולם הבא שלו ואף הוספתי לו את דברי הבן איש חי בפרשת פנחס שהמזיק הגדול ביותר שמצמצם השפע בעניין הפרנסה הוא ענין העריות. לדאבון הלב הדברים לא פעלו.

אחרי תקופה באו אלי בחורים מאותה ישיבה שנכחה בחתונה, ואמרו לי "הרב זוכר מה שאמרת אז לאותו זמר בחתונה, דע לך כי כל תזמורתו התפרקה נגד השכל, ואף הזמר התגרש וכל ביתו התפרק לחלוטין.

במקרה אחר ראיתי יהודי שומר תו"מ עומד ליד מחיצת הנשים ומסתכל לא הבנתי את פשר המראה חשבתי לתומי שהוא כנראה מחפש את אשתו. לא עברה דקה ואשתו נעמדת לידו והוא ממשיך להסתכל, ניגשתי לעוררו כי בפעולתו הזאת הוא מאבד את חלקו והוא אומר לי כדלהלן – "אני לא מבין מה אתה דורש ממני יש לי הנאה מזה, בכל חתונה שאני מגיע יש לי הנאה להסתכל בעו"ז."

אז הבנתי את דברי הכוכבי אור שהעונש כפי ההנאה. ואכן ברור שלאותו אדם יש הנאה, אך מכנגד אמרתי לו שר' אלחנן וסרמן מביא שעל הנאות אלו משלמים בייסורים אחרים.

ברור שיש לך הנאה, הרי זוהי גופא הסיבה שה' אסר את זה, אך הנאות אלו מתחלפות לייסורים על כל הנאה אסורה.

והוסיף לומר לי – "אני גם כן לומד דף היומי דרך המחשב אך כדי שאוכל להגיע לזה ראיית מראות עושה לי טוב!

אמרתיו לו שאין חפץ ה' בלימוד כזה, כל המראות הללו מוציאות אותך מלזכות לעוה"ב מצער לשמוע מציאות כזו. אך כך היו פני הדברים.

ידוע היום תמיהתם של רבים איך בנים שגודלו על ברכי התורה והיראה יוצאים מדרכם לפריקת עול מוחלטת.

ההצלחה בחינוך שורשם במידות ההורים

זכיתי והגיע לידי מציאה גדולה בספר קב הישר עם הערות קב נקי ושם בפרק פ"ה הערה כ"ה הביא בשם הרה"ק ר' מנחם מרימינוב זיע"א וז"ל - על מה שמין התימא שאנחנו רואים כמה פעמים הילדים בקטנותם הולכים לבית רבם, ומתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה ועונים איש"ר ומיישרים אורחותיהם, ואח"כ כשמתגדלים מתהפכים ח"ו במידות גרועות ומבטלים התורה ותפילה וכיוצא, ומאין נהיה זאת, הרי התורה שלמדו בקטנותם, והוא הבל שאין בו חטא, היה מהראוי שתעמוד למשען להם, ויוסיפו אומץ בנפשותם כי מצוה גוררת מצוה?

ואמר הוא ז"ל על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו ע"י משא ומתן שאינו באמונה ונתפסמו באיסורים, ושב להם לבשר מבשרם, וע"י זה נולדים תאוות ומידות גרועות, והביא ראיה מזפק העוף על שנהנה מן הגזל, לא נתקרב לגבי המזבח כי לא לרצון יהיה, והגם שהעוף לא נצטווה הנה השם יתברך שונא החמס עכ"ד.

ובשם גדול אחד שמעתי שכשהיה מזהיר לשומעי לקחו על זהירות במו"מ באמונה הצביע על דברי באר הגולה חו"מ סימן שמ"ח אות ה' על מש"כ ברמ"א סעיף ב' שטעות עכו"ם מותר. ועל זה כתב שהמחזירים לעכו"ם, אף כשטעה העכו"ם מעצמו, כדי לקדש את ה', שהם יפארו את ישראל שהם בעלי אמונה, הרי זה משובת.

וממשיך בזה הלשון - "ואני כותב זאת לדורות, שבאותו הבית גדלו והעשירו מן טעות שהטעו לעכו"ם ולא הצליחו... עכת"ד.

למדים אנו שיכול להיות אבא שבונה משפחה ולאחר 120 שנה יצטרך ליתן דין וחשבון על ילדיו בעבור שנהנה מגזל ופגם בבני משפחתו וילדיו לדורות.

אותו אדם אף שאז נעשו הדברים באין רואה ויודע, אומר ר' אליהו לאפיאן זצ"ל שלעתיד לבא יראו בפני כל משפחתו איך הוא התנהג כאן בעוה"ז ויגרם לו בושה וכלימה גדולה עד מאוד.

כהמשך ליסוד שכותב הכוכבי אור ששכר המצווה כולל גם את מידת הנסיונות שעבר, מביא הוא שם את הגמ' בקידושין "גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה" ולכאו' צ"ב במה מתבטאת מעלתו של המצווה ממי שאינו מצווה הרי שניהם קיימו בסוף את המצווה? מביא שם בתוס' שמי שמצווה דואג ומצטער יותר פן יעבור וצער זה אין למי שאינו מצווה.

ומחדש בעל "כוכבי אור" שגם צער זה נכלל במימרת הגמ' לפום צערא אגרא מידה זו תלויה רבות בדרגת היר"ש של האדם, ככל שיר"ש שלו טהורה יותר כך מצטער יותר פן יעבור, ולכן עובד הוא יותר על עצמו פן יכשל ובה מגדיל שכרו לאין שיעור. מי שאין דואג ומצטער מכישלון של מראות אסורות, דיבורי לשוה"ר ורכילות אזי מי שאין לו יר"ש פן אכשל גם אותן מצוות שהוא כן מקיים. מהות שכרן ואופיין יהיה בגדר אין מצווה ועושה.

על פי יסוד זה יובן מה שאמרו חז"ל בריש פ"ק דע"ז "תני רב יוסף עמד וימודד ארץ ראה ויתר גויים" מה ראה ז' מצוות שקיבלו עליהן בני נח ולא קיימום - כיון שלא קיימום עמד והתירן להם. ושואלת הגמ' האם נשכרו הגויים מאי קיום אותן ז' מצוות? ומתרצת הגמ' "לומר לך שאין מקבלין עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאין מצווה.

ולכאו' יש כאן פליאה אחר שלא קיימו ז' מצוות שבוודאי יענשו על כך, מדוע יענשו עוד בכפליים שיקופח גם שכרם, שלא יקבלו שכר על המצוות רק כמי שאין מצווה ועושה?

אולם לפי הנזכר יובן היטב אחר שביסס היסוד שכל יתרון השכר של המצווה ועושה, הוא רק מפני הדאגה והצער שדואג ומצטער יותר פן יעבור וכנ"ל, על כן כאשר ראה הקב"ה שנתן לבני נח רק ז' מצוות ולא קיימום הרי זו הוכחה שאין חפצים כלל לישא עול של מלכות שמים ואין להם שום דאגה וצער לקיים ציווי של מקום. ממילא ג"כ אם יקיימו לא יקבלו שכר אלא כמי שאין מצווה ודו"ק.

דבר נוסף שממשיך ר' יצחק בלזר לייסד, הוא במה שמבואר בחז"ל ב"מ דף פו. א"ר יהודה אמר רב, כל מה שעשה אברהם אבינו למלאכי השרת בעצמו, עשה הקב"ה לבניו בעצמו וכל מה שעשה ע"י שליח וגו' כנגד ואל הבקר רץ אברהם - נתקיים בבנים "ורוח נסע מאת ה'". כנגד ויקח חמאה וחלב - נתקיים בבנים "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, כנגד "ואברהם הולך עמם לשלחם - "וה' הולך לפניהם

יומם" כנגד "יוקח נא מעט מים שזה ע"י שליח - נתקיים ע"י משה והיכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם"

רואים מגמ' זו את הפלגת השכר הגדול והנורא שזכו בני ישראל בעבור מצוה אחת פשוטה של הכנסת אורחים. כל הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו במדבר מן, מים, ענן לפנייהם יומם - הכל מכח מצוה אחת.

ושואל הגר"י בלזר זצ"ל וז"ל - האם כל איש שיעשה הכנסת אורחים, יהיה שכרו גדול כל כך?"

ומתרץ הגר"י שעל פי יסודו שהדאגה והצער של קיום המצוות מגדיל שכר המצוות, דאגה זו נמשכת רק מכח יר"ש ולפי איכות יראתו, כן יהיה דאגתו וצערו פן יעבור. ומאחר וכידוע ליראת ה' אין בזה גבול ושיעור כמו כן אין גבול לשכר שיבא בעקבות פעולה אחת של מצווה לדורות, ורק לאברהם אבינו היה צער גדול על שלא זכה לקיים הכנסת אורחים ולכן גדול שכרו.

זכורני שפעם זכיתי לחזק יהודי לבא ולהתפלל במניין ולא להפסיד זמן ק"ש. הוא אמר לי אז שלפעמים יש לו אונס ועייפות יתר ולכן הוא מתפלל בשעה 10.

נתתי לו את הדוגמא הידועה שאם היה מישהו מציע לך עסקה שהרווח הינו מליון דולר אלא שהעסקה הזו חייבת להתבצע מיד אחר הנץ כלום היית מפספס זאת? מי שבאמת מערכת המצוות חשובה עבורו. כפי הערך שהוא רוחש עבור המצוות כך יהיה שכרו.

לאור זאת אומר הגר"י בלזר זצ"ל שאחת המצוות שראוי לשום עליה לב היא מצוות לימוד התורה, אשר שכרה גדול מכל המצוות אולם ישנו דבר שיכול להיות לשטן להקטין שכר המצוה הגדולה הזאת הוא מה שמפורש בספרי שכשם ששכר ת"ת גדול מכל המצוות, כן עוון ביטולה גדול מכל העבירות. ולדאבון לב העוון הזה נקל בעיני האדם יותר מביטול שאר מצוות

על כן נורא הדבר להיות עמל להעלות מצוה זו של ת"ת לכל הפחות במדרגה אחת עם כל שאר מצוות ולכן לפי הערך שרוחשים למצווה זו, ולפי הדאגה והצער להפוך מצוה זו ממצווה ועושה לאין מצווה ועושה כנ"ל, ולא לדחות הלימוד למחר וכדו' וכגודל המסירות והאכפתיות יגדל שכרה.

כל אחד יוכל לקבוע גודל שכרו על פי האכפתיות שרוחש לדבר. כגון בעניין שמירת הלשון - שמצוי מאד שאדם סתם מדבר לשוה"ר בלי שום סיבה סתם משום שהוא נהנה. כנ"ל בשמיעת לשוה"ר, שמירת העניים וכדו'.

וזה מה שצועק הגאון שעל כל הנאה של כל איבר שלא לשם שמים נתבעים על כך ונידונים בייסורים גדולים.

מאיך הצדיק שאת כל ההנאות מכוון לש"ש. כגון הנאת האכילה על מנת שיחזק גופו לעבודת ה', שינה לש"ש וכיוצא בזה השכר הוא עד אין קץ.

אחרי ההקדמה הנ"ל נוכל להבין היטב את דברי האור יהל שהבאנו בראשית שיחתנו שמביא בהמשך דבריו שהתביעה על יהודה אף שהגיע למדרגה גדולה שעמד בה והמעשה הטוב שעשה עדיין הוא נתבע על שלא הגיע להתרומם ולהתקדש ולעלות במדרגה גבוהה יותר - להשיבו אל אביו.

ואחת הראיות לכמה נתבע האדם מצינו גבי נח, כשעשה תיבה במשך 120 שנה וניצל בעבורה מן המבול ואף על פי כן נקראו מי המבול מי נח כי נתבע שלא התפלל על דורו להצילים מן המבול ולהחזירם בתשובה.

הגר"י בלזר מסיים שבעצם אותו עונג רוחני שמנחיל הקב"ה לאדם נמשל לחופה אולם זה ברור שאותו תענוג ועידון רוחני בעוה"ב אינו מין תענוג אחד בעד כל המצוות אלא כמו שבעוה"ז יש הרבה מינים ממינים שונים כמו כן בעוה"ב בתענוגי הרוחניים. ובעד כל מצוה ומצוה נכונה לה מן תענוג רוחני נבדל מזולתה, וכמו כן במצווה עצמה גופא התחלף שכרה לפי צער קיומה. נמצא שלפעמים אף קטן כנגד גדול יכול לגדול מעלת הקטן כנגד הגדול לאור הנסיונות שעמד הקטן שלא היו כלל בנחלת הגדול.

הן אמת שחופת הגדול עבור שכר מצוותיו גדולה לאין ערוך, אך מכל מקום יש בניסיונות שעמד בהם הקטן בלי ספק יכול להיות משוללים מן הגדול - ולזה יכול הגדול להיות ניכווה מחופתו של קטן.

זהו עומק הפשט בגמ' שמיאנה אשת ר"ש בן חלפתא לקבל את האבן הטובה שניתן לבעלה מן השמים, והאיצה בבעלה להשיבה בחזרה למען לא יהיה שולחנו חסר. משום שר' שמעון בן חלפתא היה עני ביותר, והיה לומד תורה מתוך הדחק, וידוע גודל השכר של הלומד מתוך הדחק ומעתה שניתן לו אבן מן השמים שוב ילמד מתוך רווח - "על זה חסה עינה של החסידה על אבדן השכר הגדול של לימוד תורה מתוך הדחק ועל כן חרדה את כל החרדה הגדולה הזאת".

ועומק טענתה לרבי שטען שהוא ישלים השכר היא טוענת כנגדו "וכי רואה אדם לחבירו לעוה"ב" כוונתה בזה שמאחר ולכל מצווה נועד תענוג רוחני נבדל מזולתה אזי "אם מצוה אחת גדולה בערכה מצד עצמותה או מסיבת צער קיומה אשר אין זה

גם לגדולים וטובים ממנו - נמצא שכל צדיק יש לו עולם עצמי ולמרות שמעלת רבי גדולה ממעלת ר"ש בן חלפתא אך מצוה אחת יש לר"ש בן חלפתא שגדולה בערכה מרבי - לימוד תורה מן הדחק, שרבי עם כל גדלותו היה משולל מזה - ממילא הואיל ולכל מצוה יש שכר רוחני נבדל אתה רבי אינך יכול להשלים דבר שהיית משולל ממנו - מבהיל!

הגדלת הטרקלין ולא הגדלת הפרוזדור

ישנו חיזוק גדול העולה מדברי מרנא הח"ח זצ"ל בספרו "שם עולם" פ"ד שגרם לי חיזוק גדול כשראיתיו, הרבה פעמים אנו רואים אדם שנכנס לעצבות כי לדוגמא אין לו דירה וכותב שם הח"ח שהנה ידוע שבעוה"ז אפי' עני שבישראל שאין לו בית דירה כלל ומוכרח לחזר על הפתחים, אעפ"כ אינו מושלך בחוצות, כי כל ישראל מצווים ליתן לו איזה מקום, על כל פנים ללון

והנה ישנו מדרש במשלי על הפסוק "בנתה ביתה" זו התורה ללמדך שכל מי שקנה לו ד"ת - קנה לו בית לעוה"ב, וכל מי שלא קנה לו ד"ת - לא קנה לו בית לעוה"ב. וכותב הח"ח שכאשר נתבונן נראה שכל פעולתנו בכל יום עיקר זמנו על בניית הפרוזדור, דהיינו להכין מדור נאה לגופנו, וגם מלבוש ומזון עבורו, ולא בהכרח בלבד, כי אנו מרחיבין מאוד כל פרט ופרט, עד שנמצא שעל בניית הטרקלין ישאר בכל מעת לעת רק זמן מועט מאוד מאוד.

עיקר ההשקעה שלנו על מדור הפרוזדור ועל זה צווח הח"ח - וכי לעולם נדור בפרוזדור הלא לבסוף נהיה מוכרחים לעקור דירתנו מהפרוזדור ואם לא נמצא טרקלין מוכן לפנינו הלא נהיה מוכרחים לדור חוץ למחנה שכונה והנה כאן בעוה"ז ניתן לעזור לעני למציאת בית דירה ללון אבל בעוה"ב אין שייך שיכניס אחד את רעהו בגן עדן בהיכלו, כי יש להט החרב המתהפכת ששומר את דרך עץ החיים, וכל מי שאין לו זכות אין מניחים אותו להיכנס שם בשום אופן, ואפי' האב אין יכול להיטיב לבנו בזה. כתוב במדרש שאפי' אברהם אבינו אינו יכול להציל את ישמעאל.

אח לא יכול לעזור לאחיו - מה שהכנת בפרוזדור בעוה"ז, מה שעמלת בתורה ומצוות - זו תהיה דירתך ולא מעבר לזה.

זהו תוכן ופירוש הפסוק "נפש עמל עמלה לו" בגוף שהוא עמל כמה פעמים הוא רק לרעהו או לקרוביו והוא אינו מתנהג דבר, אבל הנפש כשהוא עמל אינו מועיל זה רק לעצמו!"

ואף שידוע, שלבסוף כל אחד מישראל מתמרק מעוונותיו וזוכה לעוה"ב כפי מה שהזמין לעצמו, אבל מ"מ הזמן שבנתיים שמוכרח לסבול עונש הוא כבד מאוד, וגרוע יותר מכל יסורי תבל

וזהו כוונת הגמ' בעירובין כב. על הפסוק "עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו" מלמד שמורדין דמעוות כל כך, בשעה שצריכין לעבור דרך גהינום כמעיין של שיתין שהוא עמוק מאוד.

וגם אחר שעובר כל התהלוכות הנ"ל, מ"מ ההיכל שנותנים לו שם לנפשו הוא רק ממה שבנהו ממעשיו ואם הוא לא בנה אותו כהוגן כגון שקיצר מאוד בתורה ובמצוות שלא לפי ערך נפשו ושכלו שהטביע בו ה' ית"ש - בוודאי כל זה יהיה ניכר בהיכל שלא יאיר עליו הוד ותפארת כמו שאר היכלות הצדיקים בגן עדן.

זהו מה שהקדמנו לעיל שלפי הערך והחשיבות ומסירות הנפש שמסר עבור תורה ומצוות כך יהיה ערך השכר

וזה עומק המאמר שכל אחד ניכווה מחופתו של חבירו דהיינו שניכוה מעצמו ומתמרמר מאוד שלא יכול להביט באור חופת חבירו שמבהיק מאוד. ולכן החכם שעניו בראשו בעודו בעוה"ז יעסוק פחות בטיפוח הפרוזדור ויסתפק בפרוזדור קצר, ועיקר עסקו ומחשבתו תמיד יהיה אודות תורה ומצוות איך להשיגם. ואז יאיר ה' בהדרו עליו לנצח!

מובא בשם ראשית חכמה על מאמר חז"ל קנאת סופרים תרבה חוכמה שהקנאה הנ"ל לא נובעת משנאה למה חברי התעלה אלא זו בושה עצמית הרי גם אני יכולתי להגיע לאותו יעד.

ה' יעזור שנפנים את תפקידנו בעוה"ז ולדעת שכפי הערך שאני רוחש לדבר והזהירות מכישלונות ממראות אחרות וכדו' וכפי שיקבל על עצמו להימנע מעבירות מתהפך באותו רגע לצדיק גמור כיון שאכפת לו, לא להיכשל שוב,

וכפי שהבאנו מספר קב הישר להימנע שלא יכנס במחיצתנו כסף לא כשר ויהיה כל משאינו באמת ובאמונה. ובה נזכה לכל טוב סלה!

בס"ד אפשר לשמוע את הוועד השבועי
וכן חיזוק יומי קצר במערכת קול הלשון ע"י
זיהוי קולי של הרבנים
[#*] 'הרב מיכאל בוגנים'
או במלפון ישיר 0733718155
שיעור מספר 122

הוועד נמסר ביום א' בערב בשעה 21:05
בבית הכנסת "שטפנשט" רחוב מהרש"ל 13 בני ברק
ניתן לשמוע גם באנגלית במספר 0733718506

בא להיות שותף בהפצת גיליון אור האמונה התקשר ותפיץ הינם באזור מגוריך
מוקדי הפצה: בני ברק, ביתר, מודיעין עילית

ביהמ"ד ימצא חיים הגר"א 6	ביהמ"ד בית אהרן הפלמה 9 פ"כ	ביהמ"ד נחלת משה	ביהמ"ד צעירים פוטוביז'	כולל חזון איש הישן קומה א'
בביתר 0548440646	מודיעין עילית שאגת אריה 19\15 בדלת	ביהמ"ד לוקוע בספריה מערב	ביהמ"ד היכל מאיר נורדאו 35 פ"כ בכניסה	

להערות והארות וכן לכל עניין אחר ניתן לפנות
לטלפון 052-7174414
לתרומות, הנצחות והפצה באזור מגוריך במספר הנ"ל
לקבלת הגיליון במייל rmb8009@gmail.com

©

כל הזכויות שמורות

עיצוב ועימוד – בית העימוד - 0527672674

לע"נ הרב דוד בן יוכבד זצ"ל